

Slovenski dom

Poština plačana v gotovini

Cena Din 1-

Stev. 170.

V Ljubljani, petek 29. julija 1938.

Leto III

Nemški predlogi za sporazum z Anglijo

Poročila angleškega in francoskega tiska o smislu obiskov Hitlerjevega zaupnika v Londonu

London, 29. jul. o. Kljub zanikanju nemških oblasti, da Hitlerjev zaupnik kapitan Wiedemann ne bo prišel v London, angleško časopisje vendar trdovratno poroča o njegovem novem obisku in razpravi veliko o tem, kakšni nameni vodijo A. Hitlerja, ko pošilja v London svoje odposlance z raznimi predlogi.

Glavni namen Wiedemannovih obiskov je po mnenju angleškega tiska ta, da bi se med Anglijo in Nemčijo čimprej začela pogajanja za sporazum glede omejitve zračnega oboroževanja. Da se tudi Anglija bavi s tako mislijo, priča zadnji Chamberlainov govor, v katerem je poudaril, da je kljub vsemu mogoče sklepati sporazum in pogodbe med demokratičnimi in diktatorskimi državami, o čem

mer priča angleško nemška pomorska pogodba. Ta pogodba se lahko razširi še na druge panoge oboroževanja, predvsem na letalstvo. Wiedemannovi obiski v Londonu so uvod v pogajanja za sklenitev take pogodbe, ki naj bi se potem razširila tudi na Italijo in Francijo. Pogoj pa, pod katerim bi Nemčija bila pripravljena na pogajanja, je, ureditev češkoslovaškega vprašanja v nemškem smislu.

Pariz, 29. jul. o. Današnje francosko časopisje razpravlja o Hitlerjevih predlogih Angliji in pravi, da ima Nemčija pri tem trojen namen:

1. Ločiti Anglijo in Francijo pri urejanju srednjeevropskega vprašanja, to je doseči, da bi An-

glija glede pomoči za ČSR zavzela drugačno stališče kakor ga zavzema Francija.

2. Predlogi za sklenitev letalskega sporazuma med štirimi državami naj dokažejo, da bi se evropske države zelo hitro sporazumele, če bi Sovjetska Rusija ne imela nobenega vpliva več v Evropi.

3. Ti predlogi naj bodo opozorilo Italiji, ki hodi kljub zvezi med Rimom in Berlinom v zunanji politiki samostojna pota tako glede Anglije in Francije kakor glede Srednje Evrope.

Francoski listi tudi pravijo, da je predsednik angleške vlade Chamberlain pripravljen obnoviti razgovore z Nemčijo, katere so pretrgali avstrijski dogodki.

Vesti 29. julija

Japonci se bodo udeležili olimpijskih iger v Helsinkih na Finskem.

Vse evropsko časopisje veliko razpravlja o poti bivšega angleškega ministra Runcimana v Prago. Pravi, da ga je angleška vlada poslala tja, ker je to smatrala za svojo dolžnost, da doseže sporazum v češkoslovaškem vprašanju ali pa vsaj odvrne s sebe odgovornost, da ni storila vsega potrebnega za ohranitev miru.

Sestanek nemških škofov bo drugo polovico avgusta v Fuldi. Po sestanku bodo škofje izdali skupno pastirsko pismo, sveda če jim bodo to dovoljevale razmere... Avstrijski škofje, ki so pri Hitlerjevem plebiscitu glasovali za »da«, niso na to zborovanje povabljeni.

Veliki fašistični svet je sklican na sejo za 1. oktobra. Na njem bodo sprejeli važne sklepe glede bodočega političnega reda v Italiji in glede plemenske politike. Sprejeli bodo tudi nova določila glede bodočega korporacijskega parlamenta.

Volitve v francoski senat, kjer bo prišlo do odločilnega spopada med ljudsko fronto ter med zmernimi in desničarskimi skupinami, bodo najbrž v oktobru. Socialisti pojejo na volitve z geslom, da je treba senatu, ki je vrgel dve vladi njihovega voditelja Bluma, omejiti pravice.

Stevilo tujih turistov in letoviščarjev v ČSR je prvega pol leta letos močno padlo, kakor pravi uradna češka statistika. Padec je treba pripisovati dejstvu, da ni nikakih škofov iz Avstrije, Madžarske in Nemčije.

Angleški kralj Jurij VI. bo morda še letos potoval v Kanado ter se tam sestal tudi z ameriškim predsednikom Rooseveltom.

Berlinska policija je prišla 11 ljudi zaradi požara, ki je v skrivnostnih okoliščinah izbruhnil pri stavbi nove vladne palače na Wilhelmovi cesti. Domnevajo, da bo zaradi tega aretiranih še več ljudi.

Naš poslanik v Berlinu Cincar Marković je priredil kosilo jugoslov. teniškim mojstrim, ki začno danes v Berlinu odločilni boj z Nemčijo.

Progo med Rimom in Napolijem so elektrificirali in skrajšali čas vožnje od dveh ur in pol na eno uro in 20 minut. V tem času predvri električni vlak 214 km.

Egiptovski kralj Faruk bo s kraljico Farido in svojo materjo konec avgusta obiskal predsednika Turčije Kemala Atatürka v Carigradu.

O potovanju Hitlerjevega pribočnika, stotnika Wiedemanna, v London, kamor naj bi Wiedemann prispel danes, izjavljajo v Berlinu, da so te vesti pre zgodnje.

Zadnja seja angleške vlade pred počitnicami je bila včeraj v Londonu. Na njej so se razgovarjali o tekočih poslih.

V angleških ladjedelnih v Liverpoolu so včeraj spustili v morje nov čezoceanski parnik »Mauretania«.

Madžarski ministrski predsednik Imre dy in zunanji minister Kania sta včeraj državnemu upravitelju Horthyju poročala o razgovorih, ki sta jih imela v Rimu.

Belgijski kralj Leopold III. bo v jeseni uradno obiskal Pariz. Tedaj bodo odkrili spomenik njegovemu očetu, pok. kralju Albertu.

Italijanske potapljaške ladje so dvignile veliki parnik »Cesare Battisti«, ki se je decembra 1935 potopil z vsem tovorom v somalskem pristanišču Masani. Parnik so včeraj privlekli v pristanišče. V dviganju potopljenih ladij je to eden največjih uspehov.

Arabi so se začeli gibati tudi v Siriji, kjer je 200 poglavarjev izjavilo, da hočejo za svojo pokrajino imeti posebnega francoskega komisarja in da ne priznavajo več sirske oblasti.

O francoskem jezuitu p. Jacquinetu, »apostolu Sanghaja«, se vedno ni nobenih vesti. Patra so nazadnje videli v Jokohami na Japonskem, ko je kosil z nekim Amerikancem.

Vojvoda in vojvodinja Windsorska sta končala svoje potovanje po Italiji ter se odpeljala spet na francosko obalo.

»Zveza Francozov v tujini« je imela v Parizu svoj kongres, na katerem je zahtevala od vlade, naj zavaruje koristi francoskih državljanov v tujih državah, zlasti na Kitajskem in naj od Sovjetov izposluje odkodno za francoska posojila v bivši carski Rusiji.

Ob obisku češke vladne mladine na Poljskem pišejo poljski levčarski listi, da bo koristen za zblizanje obeh držav.

35 ljudi je bilo ranjenih pri velikem požaru, ki je izbruhnil v Filakovu na Češkem. Zgorela je neka tovarna, zaradi česar je 40 milijonov kron škoda, 2500 delavcev in 200 uradnikov je ostalo brez kruha.

Češkoslovaški poslanik v Parizu Osuski je spet obiskal francoskega zunanjega ministra Bonnetta in se z njim razgovarjal o obisku poslanika Runcimana v Pragi.

Obsežno trockistično organizacijo je odkrila atenska policija ter prišla 10 ljudi, ki so bili vključeni v četrti internacionalo.

Gonjo proti ovratnikom in ovratnicam je začel neki italijanski profesor, ki pravi, da so ovratniki in kravate zopna francoska moda, ki italijanskemu duhu nič ne odgovarja. V duhu italijanskega izročila je »prosti vrat brez ko-mata«.

Skandal v angleški poslanski zbornici

Berlin, 29. julija. Ves nemški tisk ogorčeno piše proti poslancu angleške delavske stranke Montagneju. Predvčeršnjem je bila v spodnji zbornici razprava o nekaterih ukrepih in novostih v letalstvu. Montagne je vprašal, če morejo nova angleška letala, ki bodo nosila po 43 potnikov iz Londona v Berlin, nositi tja ob potrebi tudi 40 bomb. To vprašanje je izzvalo v parlamentu veliko ogorčenje ter je nemir trajal nekoliko minut. Nemški listi prinašajo poročila o tem pod naslovom: »Nezaslišani skandal v spodnji zbornici«, »Zločinsko hujskanje na vojno«, »Skandal nekega laburističnega poslanca« itd. V svojem pisanju poudarjajo listi, da pomeni tako vprašanje prav za prav zastrupljanje odnosov med dvema državama. Dolžnost obeh vlad je, da preprečita širjenje takega vzdušja.

Koroški Slovenci zahtevajo narodnostne pravice in kulturno samostojnost

Glasi naših rojakov na Koroškem »Koroški Slovenci« prinaša v včerajšnji številki tehten in pomemben članek o stoletnici znamenite Slomškove pridige o zvestosti do narodne govornice. To pridigo je Slomšek imel leta 1838 v trgu Blatogradu na Koroškem. V članku razpravlja pisec o stoletnem boju koroških Slovencev za jezik in narodne pravice ter pravi:

Kje so po stoletju slovenska naselja Poreče, Kriva Vrba, Blatograd, Tigrče, Gospa sveta, Mostič, Otmanje, Trušnje, Grebinci? Kje vasi celovške okolice: St. Jurij na Pesku, Trnja ves, Otiče, St. Jakob ob cesti, Goričica? Gospodari vasi Hojčevce v blatograški fari so se že pred leti zbal slovenskega naziva svojega naselja in zaprosili deželno vlado, naj njihovo vas prekrsti v »Hohenfeld«, kar jim je oblast seve rada ugodila. In sedaj čakamo, da vložijo še gospodari ostalih blatograških vasi Borovčice, Raznica, Zihpolce, Zimislav in morda še Windischbach slično prošnjo za prekrstitev svojih selišč. Kaj naj tudi pomenijo slovenski nazivi pomembnemu rodu, ki je po svoji in še po nemški krivdi pozabil govornico svojih dedov. Podoben je gospodarijem, ki svoje očelno gospodarstvo prodajo, drugo pohištvo kupijo, poslednje pa večji del beraško palico najdejo — bi jim ponovil veliki Slomšek in tako nazorno orisal bedo raznarodovanega rodu.

Svet bi nas moral prezirati, če bi postali bo-

ječi, kadar gre za najdražjo svetinjo vsakega naroda. Koroški Slovenci bi ne bili vredni velikega rojaka Antona Martina Slomška, ki je pred stoletjem v danes pomemnem Blatogradu jasno in javno izpovedal svojo iskreno ljubezen do matrne govornice.

Za vse ozemlje, kjer je slovenščina še danes občevalni jezik v družinah in sosesčinah, prijavljamo svoje zgodovinsko in kulturno pravo: to ozemlje je — izvemši nemške otoke — slovensko ozemlje. Tisoletna zgodovina priča o njegovem slovenskem značaju, o njem pričajo stoletne knjige in spiski. O slovenskem značaju pričajo krajevna in družinska imena, predvsem pa priča o njegovem narodnostnem značaju tisoletna slovenska govornica, pesem in običaj. Mnogo, zelo mnogo se je doslej grešilo nad našim narodom — ne najzadnje za zlobno in nemško kulturo nevedno dvojitvijo našega ljudstva v Slovence in »Windische«. V veri v boljše nemško poslanstvo in opri na svojo zgodovinsko in kulturno pravo se obračamo do gospodarstva naše dežele z željo, naj sankcionira naše narodno pravo s priznanjem enakopravnosti slovenske matrine govornice v šoli in javnosti. Zvesti svoji državi in njenemu Führerju, lojalni v gospodarskem in socialnem stoližu z narodnim sosedom povzdiguemo ob stoletnici Slomškovega manifesta svoj glas za samobitno kulturno živje vsega slovenskega naroda na Koroškem.

Ob obisku italijanskega bojnega brodoma v Dalmaciji

Manifestacije prijateljstva na Jadranu

Sibenik, 29. julija. o. Ves jugoslovanski in italijanski tisk veliko piše o manifestacijah in prireditvah med obiskom italijanskega bojnega brodoma v dalmatinskih vodah. Listi poudarjajo, da je pri tem pomembna tudi navzočnost angleškega brodoma v Dalmaciji, ki priča o tem, da se je na Jadranu in na Sredozemskem morju začela doba prijateljstva in miru.

Prisrčno ozračje, ki vlada v naših uradnih in ljudskih krogih glede italijanskega obiska in razpoloženje italijanskih gostov je prišlo zlasti do izraza pri raznih družabnih prireditvah zadnje dni v Sibeniku.

Poveljnik italijanskega brodoma admiral Ricciardi je priredil včeraj popoldne na oklopnici »Conte di Cavour« kosilo v čast jugoslovanskim častnikom. Kosila so se udeležili med drugimi poveljnik mesta general Domjančič, poveljnik križarke »Dalmacija« kapitan Domjančič ter drugi častniki. Kosila se je udeležilo 22 oseb.

Italijanski konzul v Sibeniku Arduini je včeraj zvečer v prostorih italijanskega konzulata priredil banket v čast italijanskega admirala Ricciardija. Na banket so bili povabljeni številni jugoslovanski častniki, zastopniki krajevnih oblasti ter škof dr. Mileta. Vsega je bilo na banketu 60 oseb, med njimi tudi italijanski senator dr. Tacconi.

Prvi je dvignil čast konzul Arduini in nazdravil jugoslovanskemu kralju Petru II. v svojem govoru se je spomnil tudi blagopokojnega kralja Aleksandra Zedinitelja in poveljeval njegovo delo za zblizanje. Na koncu je želel vsi srečo knezu namestniku ter dr. Stojadinoviču in naporih za zblizanje med Jugoslavijo in Italijo. Za zdravico se je zahvalil kot najstarejši častnik poveljnik križarke »Dalmacija« kapitan bojne ladje Domjančič, ki je prosil goste, naj poneso pozdrave jugoslovanskega ljudstva italijanskemu narodu.

Na koncu je dvignil čast na zdravje kralja in cesarja Viktorja Emanuela III., predsednika vlade Mussolinija in v napredek italijanskega naroda.

Poveljnik italijanskega brodoma v naših vodah admiral Ricciardi je sinuči na admiralski

ladji »Conte di Cavour« priredil velik ples. Povabljenih je bilo 500 uglednih oseb, častnikov, zastopnikov krajevnih oblasti iz Sibenika. Na poveljniškem stolpu so se vile tri velike zastave: jugoslovanska, angleška in italijanska. V vselem razpoloženju se je začel ples in se je zaključil ob pol dveh ponoči z jugoslovansko, angleško in italijansko himno.

Italijanske mornarje so pa včeraj popoldne popeljali naši mornarji k slapovom reke Krke. Gostom so tam priredili prigrizek.

Japonska mornarica in pehota s težavo prodirata proti Hankovu

Šanghaj, 29. julija. o. Danes sta začeli prodirati dve japonski koloni z vso silo ob reki Jangceju proti Hankovu, kjer hočeta na vsak način biti v tesni zvezi z mornarico, ki se pomika po reki navzgor. Ti dve koloni prodirata ob stranskem kitajskem krilu pri Tienkicenu in Wusuehu. Istočasno pa japonska letala bombardirajo kitajske postojanke, ležeče ob reki Jangceju, razbijajo barikade, ki so na reki, in tako delajo prosto pot japonski mornarici. Japonska mornarica je zdaj okoli 204 km izpod Hankova. Bombardirji obdružujejo tudi železniško progo, ki veže Kijukijang in glavno kitajsko letališče na jugu Nantang. Ta proga je dolga 165 km in je zaradi bombardiranja že na več krajih pretrgana. Japonska letala napadajo tudi želez-

niško progo Kanton—Hankov, ki je življenjskega pomena za mesta v pokrajini Wuhan, in sicer: Hankov, Wušang in Hanjjang.

Kitajsko vrhovno poveljstvo odločno zavrača japonske vesti, v katerih Japonci zatrjujejo, da so zavzeli mesto Taihu, ki leži okoli 95 km severno od Kijukijanga. Japonci pravijo, da je mesto njihovo in da njihove čete prodirajo zdaj od Taihuja proti zahodu čez gorovje Tapeh proti Tingšanu. Če bodo Japonci v kratkem zavzeli mesto Tingšan, bodo japonske čete prodirale nato proti Wuhuehu, kjer bo prišlo do novih večjih spopadov. Isti čas pa bodo druge japonske čete operirale ob obrežju reke Jangce proti Hunsungu, ki leži v bližini vzhodne meje pokrajine Hupeh. Od Hunsunga bo mogoče japonskim četam prodirati proti pokrajini Hupeh in naskočiti mesto Wuhueh. Če se bo Japoncem ta načrt posrečil pravočasno, bodo kitajske čete napadene hkratu od dveh strani.

Nekaj številok o sokolstvu

Belgrad, 29. julija. Sokolska zveza uradno poroča, da je imel Sokol K. J. konec januarja letos 2231 edincev, v katerih je bilo včlanjenih 287.941 pripadnikov. Od tega števila odpade na članice 126.233, na članice 45.583 ter 128.124 na naraščaj in otroke.

Od tega števila je po uradnih zagotovilih 27.344 telovadcev, 7415 telovadkinj, 26.380 naraščajnikov ter 50 tisoč moških ter 40.461 ženskih otrok. Vaditeljev šteje Zveza 4320, a vadiatelje 1680. Postavljenih sokolskih domov je 293, stavijo jih pa 29. Telovadišče imajo 259.

Denarna sredstva dobiva organizacija iz državnega proračuna po zakonu o Sokolu. Centrala dajejo posameznim društvom tudi znatna brezobrestna posojila na nedoločene roke. Tako so od dravskih sokolskih društev zadnje čase dobile posojila naslednje sokolske organizacije:

Sokol I. Ljubljana 600.000 din, Ljubljana-Siška 300.000, Ribnica 100.000, Radomlje 60.000, Vrhnika 60.000, Ljubljana-Štep. vas 45.000, Ljubljana-Moste 40.000, Borovnica 37.000, Gorenji Logatec 32.000, Ljubljana III. 30.000, Domžale 25.000, Ziri 25.000, Ježica 19.000, Mengeš 15.000, Rovte 10.000 din. Skupaj 1.395.000 din.

Spričo tega se zdi, da zunanja dejavnost sokolstva v dravski banovini in število njegovega članstva, kolikor ga je videti pri raznih manifestacijah, ni v pravem sorazmerju s temi denarnimi sredstvi in velikimi posojili.

Velik tabor v obmejni Hotedršici

Dne 31. julija, v nedeljo bo v Hotedršici velik prosvetni tabor, ki bo združen s proslavo tridesletnice Prosvetnega društva. — Na taboru se bo zbrala vsa bližnja in daljnja okolica, saj je Hotedršica v obmejnem pasu naše ponosne Notranjke. Vabimo vsa bratska društva, fantovske odseke in dekleške krožke z Notranjskega in iz vse Slovenije. Kdor le količjak utegne, naj pride na to vsednevno prireditev! Spored bo ta: Ob pol šestih jutraj bo budnica, ob devetih dopoldne spreved ekovi vas, nato sveta maša na prostem. Sveto mašo bo daroval kanonik g. dr. Žerjav iz Ljubljane, ki bo imel tudi cerkveni nagovor. Po sveti maši bo zborovanje, na katerem bo govoril g. inž. Jože Sodja iz Ljubljane. Popoldne ob treh bo javni nastop na vrtu g. Zelenca, nato pa bo prosta zabava, pri kateri bo sodelovala godba prosvetnega društva iz Logatca. Na ta naš tabor iskreno vabimo vse! Pokazimo, da je naša obmejna postojanka Hotedršica prav tako zavedna in ponosna kakor so drugi naši slovenski kraji!

»Slovenski dom« je edini katoliški popoldnevnik!

Obiščite 7. mariborski teden

od 6. do 15. avgusta 1938

Polovična vožnja na železnicah od 4. - 17. avg. 1938. Veliki narodni tabor dne 14. avgusta 1938. Ljubitelja kultur. Razstava ob priliki proslave 20 let Jugoslavije v Mariboru

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija - Tekstil - Trgovina - Obrt - Kmetijska razstava - Razstava cest - Turizmo-prometna razstava - Fotoamaterska razstava - Filatelistična razstava - Gostinstvo - Vinska pokusnja - Vinska ročna dela - Razstava narodnih noš iz vseh krajev države - Razstava »Nanos« - Čebelarstva razstava - Razstava malih živali - Koncertne in gledal. prireditve - Sportne prireditve - Vesel. park na razstavišču itd.

Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji ... Zeleno, romantično Pohorje ... Vinske gorice ... Gostoljubni, lepi Maribor ... Vas vabijo!

Med poldansko in tretjo uro

Ljubljana, 29. julija.

Proti poldnevni vsak dan postaja zdaj zares neznožno vroče. V tovarni, v uradu, v trgovini, v delavnici si morate neprestano otirati z robcem čelo, pa še vse skupaj ne zaleže mnogo. Vrata imate odprta na senčnat hodnik, da bi prišlo v lokal vsaj malo hladu. Kar ne strpi vas na mestu, neprestano se morate ozirati na uro, češ, kdaj bo že konec tega hudega poletnega purgatorija. In kakor hitro zazvoni poldne, oblečete sukcnji, v naglici vse pospravite za popoldansko delo in že ste skozi vrata. Kako naglo stopite po razjarjeni cesti, oči vas ščene od prevelike svetlobe, da bi bili vendar že skoraj doma, si mislite! Nikdar ljudje ne hite tako kot polti.

Opoldanski odmor

Sedete za mizo h kosilu. Prav nič posebnega vam ne gre v slast; juha se vam zdi prevročna, testenine pregošče za ta poletni čas, ko je človeku že itak malo do jedi, — še najraje pojedite kosček mesa, nekoliko krompirja in veliko porcijo solate. Potem pa se umaknete v hladnejšo sobo ter se položite po dolgem; nič lepšega ni, si pravite, kakor če se človek poleti za urico ali dve po kosilu lahko vleče. Če ste podjetnejši in se vam še ljubi hoja do bližnje vode, stopite na tramvaj ali pa jo mahnete peš do kopališča. Brž v vodo, da se nekoliko ohladite, pa spet na tolo poletno solnce, če vam je mnogo do rjave modne poletne barve. Kako hitro mine čas! Se stopite morda k »Figovcu« ali v kak drug pripravljen kraj na vrček mrzlega piva — in že epet je treba zaviti v službo. Opoldanski odmor vam je kaj hitro minil.

Kako počivajo delavci

Vsak dan vas pot pripelje mimo delavcev, zidarjev, tesarjev itd., ki se spravljajo h kosilu. Temu prinese žena lonček vroče juhe od doma, morda tudi malo solate in krompirja. Naglo pojie, se še nekoliko pogovori, potem pa si poišče prvo pripravno senco ter se zlekne na deske v svoji zaprašenih delovnih obleki. In že ga zmanjka. Zaspri trdno, tako da skoraj presliši znamenje, ki naznaja pričetek popoldanskega dela. Spet drugi, ki nimajo doma in imajo povrh še slabe zaslužke, kosijo prav bomo; za dinar kruha in kosček sira si kupijo, pa je njihovo kosilo v kraju. Kar na tla ležejo, ali pa sedejo ter se s hrbtom naslonijo na hladni zid. Kmalu zaspe in v spanju dvignejo glavo seveda vznaki; z odprtimi usti diha enakomerno, utrujeni hropejo. Počivajo brezčutni kakor stroji, niti muh ne odganjajo. Dober jim je tudi ta počitek, zadovoljni morajo biti tudi z majhnim, skromnim kosilcem. Ne zleknejo se udobno po mehki postelji, ne izbirajo ležišča, ne ljubi se jim hoditi daleč do vode, preveč so utrujeni. Veseli so, da najdejo priliko za počitek čim bližje kraju, kjer delajo, so vsaj dalj časa lahko brez skrbi, prav do znaka, ki jih sežene na novo garanje.

Brezposelniki

se tudi navadno prikažejo šele okrog poldne. Dopoldne navadno dolgo spe, saj se jim ne mudi za nobenim opravkom. Pridnejši in tisti, ki se jim ne da spati, vstanejo sicer zgodaj, toda na noben način ne znajo ubiti dolgega dopoldneva. Če postavajo po mestu ali če se kopljejo kje na Ljubljani ali v Gradaščici, povsod jim je že dolgčas: dan za dnem brez dela, brez pravega opravka. Opoldne pokosijo kakšno malenkost, pa jo spet mahnejo k vodi ali pa kam v Tivoli, v predmestne parke, v hlad, v Zvezdo pod kostanje. Tu posedajo in se ne vedo kam dati, ogledujejo srečnejše ljudi in premlevajo stare zgodbe, ki so si jih bili že desetkrat in stokrat pripovedovali. Pogovarjajo se o službah, o svojih znanjih, včasih tudi malo polemizirajo o politiki, o svetovnih in domačih dogodkih, toda brez pravega zanimanja; oženj je v njih že ugasnil, toliko da se z duhom še vlečejo iz dneva v dan naprej. Brskajo po žepih in iščejo cigaretnih ogorčkov, tobaknega prahu, žveplenk; mnogo kade od samega ljubega dolgega časa. Okrog tretje popoldanske ure se spet prikažejo v večjem številu prvi revilisti, ki se jim mudi v urad. Kmalu po tretji uri pa se brezposelni navadno dvigajo vsak po svojih malopembnih opravkih (grem to pogledat, »tja moram stopiti« si govore že iz navade) in se odpravljajo na pot, za katero skoraj že vnaprej vedo, da od nje ne bodo imeli koristi. Klopč se počasi praznijo. Že prihajajo prvi penzionisti in mamice pripeljejo v vozičkih svoje najmlajše miljenčke. Takole po četrti popoldanski uri vsi ti parki in nasadi začnejo spet ozivljati, tako da proti večeru v njih človek že kar težko dobi prostora na klopi, saj je navadno vse zasedeno.

Kdo je opoldne na cesti

Okrog raznih buffetov se v opoldanskem odmoru večinoma potikajo slabo oblečeni otroci, »ptički« brez gnezda. Cvetje ponujajo tistim redkim sprehajalcem in pasantom, ki se kljub vročini nočejo skriti v senco. Na sladoled hodijo in

gledajo, kje bodo koga spet utegnili opehariti za kakšen dinar, če ne, pa vsaj za »kronco«. Urno se umaknejo, ko oddale zagledajo stražnika. Po večjih smetiščih morda ob prvih popoldanskih urah zagledate revno oblečeno žensko, ki brskajo in stikajo, da bi dobile še kakšno uporabno stvar, ki so jo objestni in srečnejši posestniki po nemarnem že zavrgli. Če dobe kaj pripravnega, se razvesele in »uporabna« stvar takoj roma v culo. Doma bo prišla še presneto prav. Tudi okrog zelenjadnih stojnic včasih, ko pospravljajo, še zapazite siromašne ljudi, ki se sklanjajo in pobirajo kosček solate, drobno papriko, napol gnilo hruško. Dandanašnji si revež tudi s takimi stvarmi pomaga. Tak pa je opoldanski odmor ljubljanskih siromakov.

Vlomilci oplenili 14 sob ter povzročili 25.000 din škodo

Maribor, 27. julija.

Mariborski meščani, ki imajo svoje lepe vile po okoliških vinogradih, so zadnje čase zelo vznemirjeni. Dogajajo se namreč drzni vlomi v te vile, vlomilci pa oblasti kljub vsem naporom do sedaj še niso mogle izslediti. Včeraj so obiskali vlomilci »Mirni« dol pri Sv. Juriju ob Pésnici, ki je last mariborskega trgovca G. Jožefa Tschareta. S silo so ponorili odprla vrata in ker ni v vili nikogar, so imeli lepo mir, da so lahko vse prostore temeljito oplenili. G. Tschare ima v »Mirnem« dolu 14 opremljenih sob. Vlomilci so mu odnesli vso opremo, ki je imela količjak vrednosti, povrh pa še drage, 6000—7000 din vredne gosli. Med plenom se poleg gosli nahajala razna obleka, posteljno perilo, namizni prtji, zavese, preproge, tako da se ceni skupna škoda na 25.000 din. Danes se je pojavil pri mariborskih starinarjih neki mlad mož, ki je ponujal na prodaj violino. Verjetno, da izvira instrument iz tatvine v vili G. Tschareta ter je mariborska policija povzela to-zadevno preiskavo.

Železniška obrtna šola bo sprejela 40 učencev

Maribor, 28. julija.

V obrtno šolo pri glavnih železniških delavcih v Mariboru bo za šolsko leto 1938/39 sprejetih v izučitev obrtni 220 novih učencev. Od teh bo sprejetih v »obrotno šolo pri delavcih državnih železnice v Mariboru« 40 učencev, in sicer: 32 ključavničarskih, 4 strgarskih, 2 električarskih, 1 mizar-ski in 1 pleskarski.

Obrtna šola traja 4 leta. Ob koncu četrtega leta dobijo učenci spričevala o končani železniški obrtni šoli in izkaz, da so položili izpit za pomočnika. Rang železniške obrtne šole je — po uredbi prosvetnega ministrstva o rangu strokovnih šol — enak 4 razredom srednje šole z malo maturo ali z završnim izpitom. Za časa šolanja dobivajo učenci plačo, in to: v prvem in drugem letu po 12 din, v tretjem letu po 14 din in v četrtem letu po 16 din za vsak delovni dan. Za stanovanje, hrano in obleko morajo skrbeti starši ali skrbniki. Učenci so zavarovani za primer bolezni pri železniškem bolniškem fondu. Šolnina se določa in plačuje po višini odmerjenega davka.

Obrt se odreja po opazanjih na učencih v teku prvega šolskega leta. Po možnosti se upoštevajo tudi želje učencev.

Pogoji za sprejem so: a) Da je kandidat državljani kraljevine Jugoslavije. b) Da je duševno in telesno zdrav. c) Da ni mlajši od 14 in ne starejši od 16 let in 8 mesecev na dan 1. IX. 1938. d) Da ima najmanj dva z uspehom dovršena razreda gimnazije ali katere druge srednje šole. d) Da je lepega vedenja.

Kandidati morajo predložiti upravi šole (delavnice) v Mariboru pismene (lastnorodno pisane) prošnje, kolkovane z 10 din in tej priložiti sledeče listine: 1. Državljanstvo izkaznico (ne domovnico). 2. Rojstni ali krstni list. 3. Zadnje šolsko izpričevalo. 4. Odobrenje in obvezo roditeljev ali varuha, potrjeno od policijske ali od občinske oblasti, sledeče vsebine: »Dovoljujem svojemu sinu (varovan-cu) N. N., da vstopi kot učenec v obrtno šolo pri glavnih železniških delavcih v Mariboru. Hkrati se obvezujem, da bo moj sin po uspešno končanem šolanju — v primeru zahteve železniške uprave — ostal v službi najmanj 3 leta. Če bi pred potekom tega roka zapustil delo, se zavežem plačati vse stroške, ki jih je imela železniška uprava zaradi njegovega šolanja.«

5. Navrstveno izpričevalo, to pa samo v primeru, če kandidat pride neposredno iz šole. Prošnje morejo kandidati predati osebno upra-

Automatska telefonska centrala v St. Vidu

Ljubljana, 29. julija.

Direkcija pošte, telegrafa in telefona raz-glaša: Dne 1. avgusta t. l. bo v St. Vidu nad Lj. izročena prometu avtomatska telefonska cen-trala, ki bo neposredno priključena na ljubljansko avtomatsko centralo. Krajevni promet med šentvidskimi naročniki in med ljubljanskimi naročniki se bo vršil na isti način kakor v Ljubljani. Mednarodni in medkrajevni promet pa se bo vršil preko avtomatske centrale Ljubljana (ključni številci, ničla). Obenem z otvoritvijo cen-trale so bili ljubljanski naročniki števil. 20-76 Černe Ivan, mizarstvo, števil. 25-77 zavod Sv. Sta-nislava, števil. 26-18 Beer, Hribnik in drugi in števil. 33-42 elektrarna Česenj izključeni iz ljubljanske in priključeni na novo centralo v St. Vidu. Šentvidski naročniki naj si prečitajo navo-dila na strani IV. pod I. in strani VI. telefon-skega imenika, izdaja 1938.

Nove številke šentvidskih telefonov so od 1. avgusta t. l. sledeče:

Arhar Rok 709, Arko dr. Joško, okrož. zdrav-nik 711, Cerar Franc 722, Černe Ivan, stavb. in poh. miz. 765, Elektrarna Česenj I. 750, Erman Arhar, miz. 716, Hribnik, tov. 760, Justin dr. Matej 754, Kaizer Jakob, Vižmarje 58 752, Kette I. števil. 85 705, Kogovšek Ivan, St. Vid 71 728, Kolb B., šport. del., Vižmarje 719, Koman Albin, nar. posl. in pos., Vižmarje 33 718, Kregar An-drej, str. miz. 712, Kremžar Anton, str. podj. 705, Kuhar Jože, miz. St. Vid 79 735, Lenard 720, Logar Andrej, trg. 725, Mizarstva zadruga 713, Mrak Valentin, miz., Guncle 25 731, Novak dr. Franc, Tacen 715, Občina St. Vid 714, Pošta St. Vid 741, Rebolj Staša, last. tv. Rebolj in drug. stan. Trata 17 727, Rozman S. J. trg. z meš. bl., benc. avtoštan. in pnev.-depot 702, Rožanc Jožef, miz. Trata 6 704, »Setac« Ivan Seunig, tov. Tacen 724, Seunig Ivan, stan. 726, »Staklo« B. Tober, tvorn. in kom. zal. stekla St. Vid 87 734, Sola ljudska 717, Sola mešč. drž. 729, Vrhovec Ivan, kraj. 701, Zalezel Fr., zganj. 708, Zalezel Iv., dom. zganj. in destil. »Jelen« 710, Zalokar Ant., stroj. miz. 706, Zavod Sv. Stanislava 755, Železniška postaja 725, župni urad 707.

vi šole (delavnice) v Mariboru ali poslati priporo-čeno s pošto najpozneje do 15. avgusta t. l. V proš-nji mora kandidat navesti točen naslov in najbližjo železniško postajo.

Kandidate, ki bodo izpolnjevali vse pogoje, bo uprava s posebnim pozivom poklicala k sprejem-nemu izpitu in k zdravniškemu pregledu. Poslala jim bo tudi brezplačno karto za vožnjo v Maribor in nazaj. Sprejemni izpit se bodo začeli 10. avgusta 1938. Odločilno za sprejem bo šolsko izpričevalo in rezultat sprejemnega (psihotehničnega) izpita, pri katerem se bo ugotovila obrtna sposobnost ter zdravniško mnenje o telesni sposobnosti kandidata. Pri enakih sprejemnih ocenah bodo imeli prednost sinovi železničarjev in vojni invalidi. Prošnje kandidatov, ki ne bodo vložene pravočasno ali jim ne bodo priložene vse zahtevane listine, bo uprava zavrnila. Kandidati, ki na poziv ne bodo v dolo-čenem času prišli k sprejemnemu izpitu, se bodo smatrali, da so odstopili.

V. d. upravnika delavnice drž. žel.:

Inž. Vidic s. r.

Raznosterosti iz dnevne kronike

Ljubljana, 29. julija.

Kronist lahko z zadovoljstvom zapiše, da ni bilo v zadnjih treh dneh nobenih hujših nesreč in katastrofalnih neizidov. Reševalna postaja ni v 48 urah prepejala nobenega ponesrečenca v bolnišnico, ki pa je zelo natrpana z drugimi bolniki, kajti do davi je bolnišnica letos sprejela že 18.446 bolnikov. Neko poročilo je javljalo, da so v ljubljansko bolnišnico pripeljali 16-letno, poljsko de-lavko Anico Dečmanovo, nameščeno v Lichtenur-novem zavodu, ker jo je pri delu na polju pičil gad. Vest je bila malo verjetna. Najbrž je dekle pičila kaka muha, ali pa si je neznatno rano in-ficirala, o gadjem piku pa bilo govora. Redki so gadjje v ljubljanski ravlini!

Vročina se stopnjuje

Zanimiv je dnevni temperaturni pregled za ta teden. V ponedeljek na sv. Jakoba je bila naj-nižja temperatura +16,5, najvišja +25,6, v to-rek na dan sv. Ane najnižja +17, najvišja +28, v sredo najnižja +18,6, najvišja +30, včeraj v četrtrek najnižja +20, najvišja +30,1°C, danes

Hud karambol na Bleiweisovi cesti

Po strašnem karambolu na Marijinem trgu, so naši listi priobčevali dolge članke o prometnih nezgodah in karambolih. Objavljali so tudi kratke zapovedi za pešce, motocikliste in avtomobiliste. Kdo pa spoustje te zapovedi? Mogoče prav ime-nitni in bogati avtomobilisti najmanj!

Včeraj smo že poročali o štirih manjših ka-rambolih. Danes smo prejeli pojasnila in informa-cije o hujšem karambolu, ki se je primeril v to-rek, 26. t. m. med 18 in 18.30 na Bleiweisovi cesti ne daleč od banske palače, skoraj nasproti reči stanovanjski hiši Zbornice TOI.

Po Bleiweisovi cesti je pravilno po desni strani vozil g. Ahčan, stanujoč na Izanski c. 118, ki je znan kot spreten rejec kokoši in je svojčas priobčeval tudi strokovne članke v listu »Zivalca«. Vozil je v smeri na Tržaško cesto. Ko je prišel v bližino ozke ulice pri Korziki je dal predpisane znake, da bo vozil prosto naprej. Ko je privozil do vogala, pa je naenkrat njemu iz ulice zavil v najhujšem loku neki luksuzni avtomobil. Moto-ciklist ni čul nikakih opozorilnih znakov s hupo. Avtomobil bi bil moral po predpisih pri prehodu na glavno cesto avto ustaviti ali pa močno zaviti na desno stran. Avtomobilist pa je avto naglo za-vil namesto na desno, na levo v ostem kotu. Ta moment je zadel v avto motociklist.

Lahko bi se primerila huda nesreča s smrtnim izidom. Motorno kolo je zadelo z močjo v sredo avtomobila na stopnišče. G. Ahčan je v svoji duha-prisotnosti sicer plin zaprl in potegnil za zavoro. Bilo pa je prepozno. Karambol je bil neizogiben. Avtomobilista dolžnost bi tudi bila, da bi bil poprej oprežno pogledal, če je glavna cesta prosta. Tega ni storil. Zaprl je pot motociklistu.

K sreči je motorno kolo tako zadelo, da je g. Ahčana sicer vrglo s sedeža in je priletel v nesreči k sreči nižje pod šipami v vrata. Sune-k je bil silovit. G. Ahčan je z glavo butnil ob vrata, nato pa ga je po strani vrglo še 3 m v stran. Letel je skoraj v loku. Padel je na cesto. Ko bi bil priletel z glavo mogoče na rob pločnika, ni iz-ključeno, da bi bil obležal mrtev. Pri tem karam-bolu si je g. Ahčan močno poškodoval levo nogo v stegnu in kolenu, dalje si je zlomil 2 rebra, 7. in 8. na levi strani, kakor je pokazala rent-genološka preiskava, pa tudi v glavi čuti bolečine. Močno je bilo poškodovano tudi motorno kolo. Škoda znaša najmanj 1000 din.

Policijski stražnik, ki stoji pri banski upravi, je takoj ugotovil dejanski stan. Motociklista ne zadene nobena krivda, pač pa lastnika avtomobi-la. Avto je vozil gradbeni podjetnik inž. Dukič, ki se je sicer izjavil pripravljeneja, da poravna škodo in plača primerno odškodnino g. Ahčanu. Zadeva za enkrat še ni prijavljena sodišču.

Pojasnili. G. inž. Ernest Franc nam glede svo-jega karambola pošilja tale popravek: Ni res, da bi bil prehitel dijak Fr. Smrekarja s kolesom na vogalu Tyrševe in Pražakove ulice, ga zadel in podrl na tla. Res pa je, da se je dijak Fr. Smrekar, ki je vozil za menoj, pri prehitevanju zadel v moje kolo ter nato odletel v nasproti prihajajoči voz. — Objavljamo to pojasnilo, pripominjamo pa, kar nam je dovoljeno, da o tem karambolu govori uradno poročilo drugega in da so tudi na razpo-lago priče, ki so bile očitvidi karambola, kakor smo to poročali včeraj.

Zahtevajte povsod naš list!

ob 7 jutraj najnižja +21,6°C. Prav ta pregled nam kaže, kako se dnevno dviga temperatura, tako jutranja, kakor tudi opoldanska. Včeraj je bilo izredno soparno. Popoldne so se sicer za-gnili nad Ljubljano črni, deževni oblaki, ki pa jih je naglo razgnal močan sever. Na večer je na vzhodni strani proti Dolenjski silno gmelo in treskalo. V Ljubljani in na Barju je takole okoli 19 nekoliko porosilo. Ponoči je bilo zelo oblačno in pričakovati je bilo, da se bo razbelsela silna nevihta. Močno se je bliskalo. Tja okoli 2 davi je padlo nekaj kapljic. Davi pa je postalo drugače silno soparno.

Prihajajo poročila s Krasa, da tam že po 2 tedna ni deževalo. Nekateri kraški studenci so že usahnili.

Razne tatvine in drugi drobci

»Policijski dnevnik«, službeni organ policijske uprave v Ljubljani, ki se razpošilja vsem orožniškim postajam in tudi v druge branovine, je od ponedeljka do srede popoldne zaznamoval v svo-jih 3 izdajah 9 manjših in večjih tatvin v Ljubljani. Okradeni so utrpeli škodo za 14.160 din. Na aerodromu v nedeljo, ko so bile mednarodne tek-me letalskih modelarjev, je bila silna gnječ. Ne-pregledne vrste avtomobilov, motociklistov in ko-lesarjev so drvele po cestah tja proti aerodromu. Kolesarski tatovi so skušali odpeljati več koles. Trgovcu Vitodragu je ob 22 z aerodroma odpeljal neznan človek črno pleskano kolo znamke »Tor-pedo« z dinamo-velitko »Bosch« v vrednosti 1000 dinarjev. — V soboto je neznan vlomilec vdrl v stanovanje Frančiške Dolenčeve v Levstikovi ul. št. 21 ter ji je pobral razne malenkosti in drob-narje v celotni vrednosti 330 din. Pobasal je tudi hranilno knjižico Mestne hranilnice ljubljanske z vlo-gu 220 din. V Rožni dolini so kokošarji od-neli Albertu Kassigu iz kokošnjaka ponoči 11 le-pih piščancev, vrednih 100 din.

Tat obsojen na 14 mesecev robije

Mali kazenski senat sodi tudi v tej vročini. Pred tri sodnike je včeraj stopil prileten, prav kočat in srepo gledajoč možakar, Polde Debeljak, doma iz znamenitih Zgornjih Bitenj, kjer so doma hrabri fantje, ki se nikogar ne boje, in stanujoč v Primorskem pri Kranju. Je nepoboljšljiv zmno-več. — Polde je pred sodniki prav mirno in pro-stodušno priznal vlom, ki ga je bil pri belem dnevu 24. junija napravil v Logu, občina Zminac nad Skofjo Loko. Sam pripoveduje, da sta se on in njegov tovariš, neki »vandrovec«, skrila pri po-sestniku Demšarju in oprezovala, kdaj ne bo ni-kogar doma in kam bo kdo domačih dal ključ hišnih vrat. Vsi so šli kmalu po kosilu na delo na polje. Zadržaja je zapustila dom Demšarjeva Frančiška, ki je hišna vrata zaprla in ključ spravi-l v hlevu na okno. S »pajdašcem« sta nato od-prila vrata. Polde je šel noter, kjer je vse sobe prebrskal in iskal le denar, kajti cape in cunje se mu ni vredno zdelo jemati s seboj. »Vandro-vec« je zunaj stal na straži. Odnosel je Polde 1057 din. S kompanjonom sta si plen poštno delila.

Polde Debeljak je bil včeraj obsojen na 1 leto in 2 meseca robije ter v izgubo častnih državljan-skih pravic za 3 leta. Polde je kazen sprejel.

Andrew Smith:
Bil sem delavec
v Sovjetski Rusiji

V tem Madžaru je bilo nekaj čudnega. Njegovi lasje so bili nekam prezgodaj pomešani s srebrnimi nitmi. Zdelo se nam je, da je bil skrajno nervozen. Globoke gube so mu rezale obraz. Videti je bilo, da je to človek, ki je ogromno trpel in ki je preстал strahotne skušnje.

Vprašal me je, kaj mislim o življenju v Sovjetski Rusiji.

Pripovedoval sem mu, da sem Američanec, član stranke, ki sem prišel poln upanja in navdušenja. Pri-povedoval sem mu o več prizorih, katerih priča sem bil, in o globokem razočaranju, ki se je rodilo iz tega. Imel sem občutek, da sem s tem za-brenkal na občutljivo struno v njem, zakaj nenadno me je pograbil za roko.

»Tovariš, nedvomno si videl ve-liko stvari, a vendar nimam niti naj-manjšega pojma o strašni revščini, ki tlači to ubogo ljudstvo. Jaz pa sem prešel ves pekel tu, razumeš«

Ko mi je to pripovedoval, so se mu roke kar lomile. Nadajeval je: »Ti si član stranke, praviš? To-rej se jim že ni posrečilo, da da bi te bili podkupili in pokvarili? Mislim, da si človek, kateremu se lahko za-upam. Povedal ti bom svojo zgodbo.

Konec vojne sem ostal ujet v Ru-siji. Nekaj časa sem delal pri kme-

tihi na polju. Ko je bela vojska za-čela z napadom na Rusijo, sem se pridružil rdeči armadi in se boril proti Kolčaku vse dotlej, dokler ni bil za vselej poražen.

Potem sem se poročil z rusko žensko, s katero sem imel dva otroka, dve hčeri. Zaradi mojega vojaškega znanja so me sprejeli v GPU in me dodelili ječi v P...

Bil sem član izvršilne čete, ka-tere delo je bilo v tem, da je stre-ljala vse tiste, ki so jih sunili, da so somišljeniki belih ali da so proti re-voluciji.

Nekega dne so nam na dvorišče privlekli petindvajset kmetov, ki so jih obsodili zaradi tega, ker so bili »kulaki« in torej sovražniki Sovjetske Rusije. Med njimi sem prepoznal mo-žaka, pri katerem sem svoje dni de-lal in ki je bil z mano zelo dober. Re-kekl sem besedo nekemu prijatelju pri GPU in povečniku samemu, s kate-rim eva bila zaupna prijatelj. Prosil sem ju, naj mi pomagata rešiti tega človeka. Bil sem prepričan, da je ne-dolžen, ker sem vedel, da je nespo-sobnost storiti kaj hudega komurkoli. Posrečilo se mi je doseči, da so ga poslali kot zadnjega pred puške.

Tako se nam je s skupnimi na-pori posrečilo, da smo mu dali pri-liko, da bi ušel smrti. Druge siromake

51

so ustrelili. K nesreči je zdravnik, ki je uradno pregledoval trupla, zapazil, da jih je samo štiri in dvajset. V njegovem nalogu je stala številka 25. Za-čela se je preiskava. Poveljnik je iz-ginil. Kar se tiče pa mene, so me za teden dni vtaknili v celico. K sreči se mi je posrečilo prepričati predstoj-nike, da ne vem o vsej reči ničesar in postavili so me nazaj na staro mesto.

Pet let sem preživel tako, da sem streljal nesrečnike. Pet let sem ubijal nedolžne ljudi, ki so si nakopali na glavo srd in zamero sovjetskih urad-nikov samo zaradi tega, ker so si pri-zadevali, da bi prišli do malo kruha. Potem nisem mogel več ostati pri tem poslu.

Nekega dne sem vrnil uniformo in puško ter izjavil, da sem na koncu svojih moči. Predstojniki so moj od-stop zavrnili. Toda bil sem hudo bo-lan in sem moral ostati dva meseca v bolnišnici zaradi hudih živčnih mo-tenj. Ko sem odšel iz GPU, so me nastavili v tovarni z mesečno plačo 50 rubljev. Nazadnje se mi je pa le posrečilo, da sem se rešil tudi od tam in prišel v T... kjer sem dobil delo kot pomožni mehanik. Plačali so mi za 75 rubljev mesečno. Zeno imam bolno. Torej hodim ponoči po-birati stare lonce in zavrneze kože, jih popravljam in vežem. Težko se je prebiti do konca meseca.

Vprašal sem ga: »Ali si še vedno član stranke? Zdi se mi, da nisi nič v kaj dobrem razmerju z njo.«

Odgovoril mi je:

»Da, še vedno sem član. Če bi stopal iz nje, bi s tem podpisal svojo smrtno obsodbo, zakaj to bi bil do-

Naročajte in širite
Slovenski dom!

Od tu in tam

**Predsednik vlade dr. Stojadinović je včeraj do-
goldne odplul na ladji »Petka« iz Splita v Južno
Dalmacijo. Pred svojim odhodom je obiskal v Me-
štrovičevem dvorcu znanega angleškega publicista
Seaton Watsona, ki biva nekaj dni pri kiparju
Meštroviču, in se z njim dve uri pogovarjal. Kmalu
po Stojadinovičevem odhodu se je odpeljal s po-
tniškim parnikom v Dubrovnik tudi Watson. V Du-
brovniku pripravljajo Stojadinoviču približno enak
sprejem kakor v Splitu. Finančni minister Letica,
ki je spremljal do Splita dr. Stojadinoviča, pa se
je iz Splita odpeljal v Belgrad.**

**Delovni odbor tako imenovanega bloka spo-
razuma (Združene opozicije) je včeraj končal svoje
delo. Takoj po zadnjem sestanku je poslanec
dr. Mačka odpotoval v Zagreb, od koder je v dru-
žbi inž. Košutića odšel na Kupinec in o vsem ob-
vestil dr. Mačka. V opozicijskih krogih v Belgradu
trdijo, da pri Mačkovem obisku ne gre za kako
veličastno paradu, temveč zgolj za vpljudnostni obisk,
ki ga bo dr. Maček vrniti voditeljem belgrajske
združene opozicije. V Belgradu se o načelnih stvar-
eh niso pogovarjali, češ da vlada v tem pogledu
popolna edinost, pač pa so se menili o izvajanju
lani sklenjenega sporazuma v Farkašiču.**

**Mladi hrvatski pisatelj dr. Mladen Horvat je
umrl včeraj v Belgradu na poškodbah, ki jih je
dobil pri nedavni motociklistični nesreči. Horvat
se je že mlad začel ukvarjati z literaturo in ob-
javil več samostojnih del. Ustanovil je tudi svojo
lastno revijo. Po poklicu je bil odvjetnik, ki je de-
loval v Belgradu. Pokojni je dosegel starost 35 let.**

**Življenje si je končal v Zagrebu Anton Logar,
bivši uradnik pri družbi za letalski promet »Aero-
put«. Mož si je prerezal žile na rokah zaradi dolga
25.000 dinarjev, katerih ni mogel na noben način
poravnati.**

**Strahovit zločin je izvršil v Donjih Scoticah pri
Zagrebu 30 letni strojni ključavničar Stjepan Ar-
nholdt. Čeprav sam oženjen in oče enega otroka, je
začel zasledovati Faniko Šverko, ženo, ki je živela
v sglasi s svojim možem in dvema sinovima, sta-
rima 13 in 14 let. Ključavničarju se je nazadnje
le posrečilo Faniko pregovoriti, da je zapustila
moža in se preselila k njemu. Po dveh mesecih pa
se je ženi le začelo tožiti po družini in možu,
da je pospravila svoje stvari in odšla nazaj k možu.
Užaljeni ključavničar je prisegel maščevanje. Vče-
raj je prišel v Šverkovo hišo in z nožem napadel
Ivana Šverka. S štirimi globokimi ranami se je
Šverko opotekel iz hiše in se napol mrtve zgrudil.
Morilec pa je napadel še ženo, jo vrgel na tla in
jo vso razrezal. Žena je bila takoj mrtva. Ko sta
oba sinova začela klicati na pomoč, se je Arnholdt
spravil še nad njiju in ju ranil. Potem je skočil iz
hiše in spil pripravljeno ocetno kislino. Na begu
ga je prijel stražnik in ga aretiral. Morilec so
takoj odpravili v bolnišnico, kjer so mu izprali
želodec in mu rešili življenje. Tudi težko ranje-
nega Šverka so prepeljali v bolnišnico, vendar pa
je ranam po kratkem času podlegel.**

**Kmetje so stakali v vasi Mandjelosu pri Mi-
troviču zaradi previsokih odškodnin, ki so jih last-
niki mlatičnih strojev zahtevali od njih. V vasi so
štiri strojne mlatilnice, za katere uporabo so morali
kmetje plačevati po 5% vrednosti pšenice in
še 3% za delavce, ki so pomagali mlati. Kmetje
so zahtevali znižanje teh pristojbin, a ker lastniki
mlatičn tega niso hoteli, so kmetje enostavno ne-
hali oddajati žito v mlačvo. Ko lastnikom strojev
le ni nič drugega kazalo, so se kmetje pogodili in
znižali pristojbine.**

**Smrtno se je ponesrečil na zemunskem leta-
lišču včeraj mladi ameriški pilot Gordon Mauth.
Letalec je vodil po vseh evropskih državah letalo
neke ameriške tovarne in z njim izvajal razne
akrobacije, da bi s tem pokazal na kvalitetno delo
tovarne in obenem pomagal nabirati za tovarno
naročila. V našo državo je priletel iz Romunije.
Včeraj je v bližini Belgrada izvajal v zraku naj-
bolj drzne akrobacije, ko se je letalo nenadoma
obrnilo in začelo padati proti vlog. Udarce je bil
silovit, da se je letalo raztreščilo, pilot pa je ob-
ležal mrtve.**

**Z vilami in nožem sta se stepla kmeta Vlado
Jaršević in Franjo Horvat iz Somborja. Pila sta
v gostilni in se močno razgreta sprla. Horvat je
Jarševića mahnil z vilami, ki jih je kupil v
trgovini, po glavi, a slednji je potegnil nož in
ga zasedil Horvatu naravnost v srce.**

**Ze 25 dni traja stavka zavarovalniškega ura-
dnstva pri dveh inozemskih podjetjih, pri »Inter-
nationales« in pri »Jadranski d. d.« Ti dve po-
djetji nikakor nečeta podpisati kolektivne pogodbe.
Zato je zveza uradnikov zavarovalniških podjetij
sklenila izplačati stavkujočim uradnikom celo-
mesečne prejemke, da bi uradniki lažje vztrajali v
borbi za boljše plače. Očitno je, da sta hoteli
obe podjetji z dolgotrajnim upiranjem izstradati
in izmučiti uradnike in jih s tem prisiliti, da bi
se brez novih pravic in brez izboljšanj plač vrnili
na delo. Uradniki bodo torej še vedno zahtevali,
da obe tuji podjetji podpiseta enako pogodbo kakor
je podpisala uradnikom zavarovalnica
»Dunav«.**

**Proizvodnja zlata v naši državi se je zadnja
leta močno dvignila. Strokovnjaki sodijo, da bodo
v jugoslovanskih rudnikih v enem izmed pri-
hodnjih let prideli že 3000 kilogramov zlata.
Največ zlata daje rudnik Bor, in sicer 1811 kg.
Okrog 100 kilogramov zlata pa pridobe pri nas
letno iz raznih rek. Jugoslavija bo kmalu postala
vodilna evropska država pri proizvodnji zlata.**

**Uvoz strojev in kovinskih naprav v našo
državo se je v letošnjem prvem polletju močno
povečal. Letos smo jih uvozili za 332 milijonov
dinarjev, lani ob istem času pa za 156.7 milijona
dinarjev. V odstotkih izraženo smo v prvem leto-
šnjem polletju kupili za 11.7% strojev več kakor
lani v istem času. V podobnem razmerju se je
povečal tudi uvoz prevoznih sredstev.**

**S tajinstveno smrtjo dveh otrok v Čokorju
pri Banjaluki se bavijo oblasti. Pred dvema le-
toma je v kleti posestnika Nikole Marniča spala
neka kmetica s svojim otrokom. Ko se je ženska
zjutraj zbudila, je našla svoje dete mrtvo z na-
breklo, potemnjeno kožo. Nenadni smrti ljudje
niso nič oporekali, temveč so, ne da bi zadevo
prijavili oblastem, otroka pokopali. Pred nekaj
dnevi pa se je ponovno dogodil podoben primer.
Otroci so se igrali »skrivance« ter je eden izmed
njih med igro zlezal v klet, da bi se skril. Nekaj
trenutkov pozneje pa je že prišel več prestra-
šen in začel vpiti, da so ga opikale čebele. Na-
redil je še nekaj korakov, naker se je zgrudil in
umrl. Iz ust in ušes mu je vdrila kri, a telo je
posinelo. Potem je šel neki kmet v klet, pa ni
našel ne videl ničesar nenavadnega. Nazadnje je
stvar prišla na uho oblastem, ki so odredile pre-
iskavo. Menijo, da uhaja iz tal v kleti kak stru-
pen plin ali pa so se zalegli strupeni škorpionji.**

Mariborske dame med seboj Nad vse značilna slička iz „boljše“ družbe

Maribor, 28. julija.
Pozorišče: elegantna mariborska nočna ka-
varna, v kateri se pričenja razvijati življenje
takole po polnoči. Zanimivo zbirališče maribor-
skih ponočnjakov in pa višje družbe — zlasti
nemške. Sinoči v poznih nočnih urah sta se sre-
čali tam dve elegantni mariborski dami. Obe sta
se nahajali v veselih družbah ter sta bili prav
razpoloženi in razposajeni, dokler nista druga
drugo zagledali. Takrat pa je pri obeh naenkrat
ustala izprememba, ki je njune spremljevalce
presenetila. Ena je postala bleda in se je nekam
skrivala za svoje sosedo, druga pa je vsa rdeča
v obraz in skrajno razburjena planila kvišku in
že se je začel srdit besedni dvoboj, ki je spravlil
vso kavarno na noge ter je goste imenitno za-
baval. »Ti se boš vozila z mojim...« — »Kaj
pa tebe to briga...« — »Ne pustim te več z njim,

da veš!...« — »Ti, ki si takšna in takšna, ti boš
meni to prepovedala...« Tako je odmevalo sem
in tja, besede so postajale vse ostreje, nič kaj
spodobne za nežna usta imenitnih dam, napetost
se je stopnjevala do gorjčica in kaj malo je manj-
kalo, da si nista skočili v lase. Spremljevalci so
imeli veliko muko, da so razburjene duhove po-
mirili ter obe odpeljali na svež zrak, da sta se
malo ohladili. Gostje, ki so opazovali razburljiv
prizor, so radovedno spraševali, zakaj prav za
prav gre. Eni so menili, da se je ena od dam
potegnila pač za svojega moža ter je ljubosumna,
ker ga je videla v družbi druge. Oni pa, ki so
položaj poznali, pa so jim skrivaj na uho zaupali:
Moža bi ji bila že privoščila ter ne bi bila niti
besedice črhnila, če bi ga videla v njeni družbi.
Bilo je mnogo huje, z drugo damo je namreč vi-
dela v avtomobilu svojega prijatelja...

Nasilen agent, ki je ljudi strahoval s pretnjami

Maribor, 28. julija.
Ze dalje časa so prihajale na oblasti pri-
tožbe iz mariborske okolice in drugih krajev, da
hodi po deželi neki agent, ki zbira naročila za
povečanje fotografij ter pri tem svoje odjemalce
strahuje s pretnjami, da jih bo izročil odvjetniku,
če mu ne plačajo vnaprej določene vsote. Tega
agenta so sedaj izsledili orožniki v Mežici. Je to
v Mariboru stanujoči A. K., bivši mesarski po-
močnik, ki se je oprijel drugih poslov ter sedaj
potuje za neko zagrebško tvrdko, ki povečava
fotografije. Mežiški orožniki so v svojem okolišu
ugotovili kar osem primerov, v katerih je agent
prekoračil meje paragrafov. Nastopal je pri svoj-
ih strankah na sledeči način: Prišel je na deželi
k ljudem ter jih nagovarjal, naj dajo povečati
svoje fotografije, kakor je to na deželi precej v
modi. Objubil je, da bo njegova tvrdka naredila
prvo povečavo za poskušnjo brezplačno. Ljudje so
bili pač mnenja, da se brezplačna povečava že
izplača, ko bodo dobili vzorec, pa ne bo treba

potem naročiti plačane povečave. Izročili so mu
slike. Čez nekaj dni pa se je agent zopet pri
njih pojavil ter zahteval, da podpišejo naročilni
list za povečanje slike, katere cena bi bila od
150 do 250 din. Če mu kdo naročilnega lista ni
podpisal ter se je izgovarjal, da je dal sliko za
brezplačno poskusno povečavo, je postal agent
hud ter začel groziti, da ga bo izročil odvjetniku
in sodnji in bodo potem stroški še mnogo višji.
Nekateri so se teh gorjenj ustrašili ter so na-
ročilnico podpisali, sliko pa so potem dobili po
povzetju po pošti. Drugi pa so agentu celo izro-
čali denar za poskusno sliko, dasi je bilo na re-
klamnem listu napisano, da je poskusna slika za-
stoj. Stranke, ki so iz strahu pred sodnijskimi
opravki podpisale naročilnice, se sedaj v velikem
številu prijavljajo; iz njihovih izpovedb pa je
razvidno, da so podpisale naročilnico samo zaradi
groženj. Oblasti sedaj zadevo zasledujejo in je
upanje, da agent s takimi trikmi ne bo več zbiral
naročil.

V Komendi stoji nov ponosen prosvetni dom

Komenda, 28. julija.
V nedeljo, 31. julija, bo v Komendi blagoslo-
vitve novega prosvetnega doma, združena z velikim
prosvetnim taborom za to stran naše lepe Gorenj-
ske. Veliko zanimanje, ki ga kaže vsa komendska
okolica za ta pomembni dan naše lokalne zgodo-
vine, je dokaz, kako ljudstvo čuti živo potrebo po
novem, velikem in reprezentativnem prosvetnem
hramu, ki bo odgovarjal prosvetnim težnjam vse
širne okolice. Dosedanji je bil mnogo premajhen,
vsako popravilo in preureditev pa bi zahtevala
preveč stroškov, zato so se Komenčani odločili za
gradnjo novega velikega doma, ki bo lahko sprejel
pod svojo streho tudi 1000 ljudi.
Na najlepšem kraju je izbran prostor za stav-
bišče in že lani v septembru se je ob hvalavredni
požrtvovalnosti občanov, ki so z vzgledno vneto
tudi s kulokom pomagali pri gradnji svojega pro-
svetnega doma, pričelo dvigati iz tal ponosno po-
slopje, ki danes vzbuja upravičeno občudovanje
po svoji velikosti, praktični ureditvi in posrečenem
slogu.
Komendski prosvetni dom obsega 580 kv. me-
trov zadržane ploskve. Vsa stavba je podkletena,
visokoprtilična in enonadstropna. V kletnih pro-

storih je kopalnica, čitalnica in gospodinjstva šola,
v pritličju sobe za društvene namene, prostori ob-
činskega urada in pošte ter velika gledališka dvo-
rana z balkonom v ozadju in ob straneh. Oder je
širok 2 metrov in sega 12 metrov v globino. Dvo-
rana meri 11 × 13 metrov in bo torej z odrom ena
največjih na našem podeželju.

V prvem nadstropju so sobe za posamezne od-
seke in organizacije, tako da bo posledaj ta dom
združeval pod svojo streho vse kulturne in gospo-
darske organizacije velike komenske občine. Na-
črte je napravil znani komendski stavbenik g. Bo-
štjan Belčič, ki je vodil tudi vsa dela okrog zi-
dave. Odbor se je pod uspešno iniciativo priljublje-
nega župana g. Ivana Streina trudil, da je bila
velika stavba v kolikor mogoče dovršenem stanju
pripravljena za blagoslovitev.

Komenda se je lepo pripravila, da v nedeljo
sprejme številne goste, zlasti svojega častnega pre-
sednika slavnosti g. dr. Marka Natlačenca, ministra
g. dr. Miho Kreka in prevz. škofa g. dr. Gregorija
Rožmana, ki bo izvršil slovesno opravilo blagoslo-
vitve, predsednika Prosvetne zveze g. dr. Lukmana
in ostale odlične goste, ki bodo prihiteli k temu
lepemu prazniku.

Dva nova plavalna rekorda

Na sinočnjem izločilnem tekmovanju na pla-
vališču Ilirije sta bila predvsem postavljena dva
nova jugoslovanska rekorda, ki sta ju postavila se-
veda zopet izborni Cerar Tone in pa ženska iliri-
jska stafeta 3 × 100 mešana. Poleg tega so sinoč-
nji program zelo izpolnili tudi juniorji SK Ilirije,
ki dokazujejo, da Ilirija skrbi za svoj naraščaj in
da ima od njega tudi še nekaj pričakovati.

Izločilne tekme za sestavo državnega plaval-
nega zastopstva proti Italiji so prinesle tudi dva
dobra rezultata, in sicer Luka Ciganović 100 m
hrbno in pa Dubrovčan (?) po imenu in podobni
Žižek na 200 m prostu. Navzoče občinstvo,
bilo ga je skoraj do 500 — dokaz, da se naše ob-
činstvo vkljub poraznim razmeram v plavalnem
športu za stvar še vedno zanima — je spočetka
kaj nejevoljno in z življenjem pozdravilo objavo
napovedovalca, da bodo nastopili tudi Jugasi.

Sicer pa je plavalni dvoboj z Italijo na Bledu
še vedno povsem negotova stvar. Po poročilih, ki
smo jih dobili včeraj iz Bleda, na Bledu v grajski
kopeli, kjer bi moral ta dvoboj biti, ni pripravlje-
no še ničesar. Zato tudi ni povsem izključeno, da
bo zveza v zadnjem hipu prisiljena dvoboj z Italijo
preložiti na plavališče Ilirije v Ljubljani.

Tehnični rezultati sinočnjega tekmovanja so
naslednji:

Izločilno za dvoboje:

200 m prostu: 1. Žižek (Jug) 2:22, 2. Cerar (Ili-
rija) 2:24,3, 3. Puhar (Jadran) 2:30, 4. Cortini (Vik-
torija), 5. Mihalek (Ilirija).

Stafeta 3 × 100 mešana ženske: 1. Ilirija v po-
stavi: Finc Draguša, Werner in Keržan 4:26,7. Iliri-
jska stafeta je izboljšala državni rekord, ki ga
je imela doslej reprezentanca Jugoslavije, za več
kot štiri sekunde.

100 m prsno juniorji: 1. Brozović 21:44,8,
2. Rustja 1:46,1, 3. Košir 1:46,4.

100 m hrbno juniorji: 1. Tiran 1:32,8, 2. Gra-
šek 1:36,2, 3. Primožič.

100 m hrbno izločilno za dvoboje: 1. Ciganović
(Jug) 1:24,2, 2. Inž. Marčeta (Viktorija) 1:16,4,
3. Pestevšek (Ilirija) 1:18,7. Zelo dober je čas Ci-
ganovića. Pa tudi mladi Pestevšek se sijajno
razvija.

100 m prsno ženske juniorke: 1. Binder 1:40,8,
2. Ledl 1:51,2, 3. Schell 1:52,8.

50 m prostu juniorji: Gjud 39,4, 2. Črnivec,
3. Cimperman.

200 m prsno izločilno za dvoboje: Grkinič in
Hribar 3:0,6. Občinstvo je točno opazilo, da sta
bila oba tekmovalca dogovorjena. Gotovo pa je,
da je Viktorija Grkinič boljši.

100 m prostu juniorji: med 12 tekmovalci je
najboljši čas dosegel Primožič 1:16,5, 2. Lovrenčič
1:17,1, 3. Löser 1:17,3.

200 m prsno juniorji: 1. Tori 3:26,5, 2. Hodošek
3:26,9, 3. Brozović 3:31,7.

100 m prostu izločilno za dvoboje: 1. Štakula
(Jug) 1:05,4, 2. Petrone 1:06,7.

100 m prostu ženske: 1. Finc Draguša 1:19,4,
2. Keržan 1:22,3, 3. Finc Saša. Podoba je, da bomo
v Finčevi dobili kmalu sijajno plavalko.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Baromet- sko stanje	Tempe- ratura v C°	Relativna vlažnost v %	Oblačnost 0-10	Veter (smerni- jakost)	Pada- vine	
						m/m	vrsta
Ljubljana	763,5	30,1	20,2	80	4 NE ₁	0,4	dež
Maribor	764,9	25,4	18,0	80	5 W ₂	—	—
Zagreb	763,0	32,0	20,0	70	2 SE ₂	—	—
Belgrad	762,1	32,0	23,0	90	0	—	—
Sarajevo	763,0	33,0	15,0	80	0	—	—
Vis	760,5	28,0	22,0	70	0 ENE ₁	—	—
Split	760,7	35,0	25,0	50	0	—	—
Kumbar	759,4	31,0	22,0	70	2 SE ₁	—	—
Rab	763,7	31,0	22,0	40	0	—	—
Dubrovnik	759,5	30,0	23,0	80	0 E ₂	—	—

Vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost,
vroče, nagnjenje k nevihtam.

**Slošne pripombe o poteku vremena v Ljub-
ljani od včeraj do danes:** Včeraj je bilo iz noči
do 8.40 jasno, nato pa so se pojavile plasti visokih
oblačlov, ostalo pa je večinoma jasno do 13.30.
Ob tem času se je oblačnost povečala, ob 17.45 pa
je bilo skoraj popolnoma oblačno. Ob 18.5 je za-
grmel, naker je padlo nekaj kapljic dežja. Ob
20.30 je zopet grmel in deževalo je nekoliko moč-
neje. Ponoči je bilo večinoma oblačno, grmelo je
pred in po polnoči, padlo pa je le nekaj kapljic
dežja.

Koledar

Danes, petek, 29. julija: Marta.

Sobota, 30. julija: Abdon.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič,
Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20;
mr. Murmayr, Sv. Petra c. 78.

Razglas. Po razpisu ministrstva za trgovino
in industrijo z dne 15. jul. 1938 II. št. 25.525/I mo-
rajo po čl. 42, t. 11 zakona o društvu Rdečega
križa kraljevine Jugoslavije (Služb. nov. št. 201
z dne 3. sept. 1933) v tednu »Rdečega križa«, t.
je letos od 18. do vključno 24. septembra vsa
avtomobilska podjetja ob izdajanju vozniških listov
potnikom pobirati kot dodatek k vizni ceni pri-
spevek za »Rdeči križ«, in sicer po 50 par od
vsakih začetih 100 dinarjev vozne cene.

V ta namen je vozovnice (v primeru kom-
biniranja vozovnic, glasečih se na manjše zne-
ske, zgolj eno) opremiti z zeleno porto znamko
»Rdečega križa«, ki jo je pri izdajanju potniku
uneti s tem, da se del odtrga.

Te znamke se dobivajo pri poštini uradih,
ki tudi prevzamejo nazaj preostale znamke, če
se jim vrnejo v odgovarjajočem stanju tekom
7 dni po koncu tedna Rdečega križa». Kraljev-
ska banska uprava.

**Združenje jugoslovanskih inženirjev in ar-
hitektov - sekcija Ljubljana** vabi člane na ogled
preizkušanja betona z Empergerjevimi greda-
mi, ki bo v ponedeljek, 1. avg. ob 4 popoldne
na zgradbi banke »Slavije« v Gajevi ulici.

Ruska kapelica pod Vršcem. V nedeljo, dne
31. julija, ob 11. zjutraj bo v ruski kapelici pod
Vršcem slovesna služba božja. Odbor Ruske
Matiče v Ljubljani.

XVI. višarsko romanje bo v soboto, 6. av-
gusta. Priglasilo se je 560 romarjev, novih ne
moremo več sprejeti. Posebni vlak odpelje iz
Ljubljane 6. avg. zjutraj ob 7.30. Romarji po-
tujejo s kolektivnim potnim listom. Zvečer pri-
diga, nato procesija z baklami. Naslednje jutro
ob 5 skupno obhajilo, pridiga in sv. maša. Pri
verskih svečanostih je ljudsko petje. Bakle do-
bijo romarji na vlaku po 1 din. Vrnejo se v
Ljubljano 7. avg. ob 5 popoldne. Romarji imajo
tudi od vstopne postaje do Ljubljane polovično
vožnjo. Na svoji postaji kupijo celo vozovnico
do Ljubljane, katere ne smejo oddati, temveč
velja za vožnjo nazaj, kupiti pa morajo tudi
rumeno izkaznico na vstopni postaji K 15 in
stane 2 din. Romanje bo skupno za vse sloje.
Priglasenci naj dvignejo izkaznice, po mož-
nosti naj opravijo tudi spoved že doma.

Aljažev klub obvešča prijatelje planin, da
bo v nedeljo, 31. 7. sv. maša ob 6 na Kredarici,
ob 9 v Kamniški Bastri in na Vel. Planini,
ko bo blagoslovljena nova planinska kapela. —
Stalna služba božja je na Kofcah in na Mrzlem
studencu.

Koroški borci

Minulo bo skoraj 20 let, odkar smo se udele-
žili borb na našem severu ter zasedbe Maribora
in Spodnje Stajerske.

Zaradi tega je naša dolžnost, da se v čim več-
jem številu udeležimo proslave 20letnice Jugosla-
vije v Mariboru dne 14. 8. l. l.

Glavni odbor Legije sporoča svojim krajevnim
organizacijam ter poverjenikom, da takoj javijo
številu udeležencev na proslavi, in sicer samo glav-
nemu odboru v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 7/L,
ki bo sporočil številu udeležencev pripravljale-
mu odboru v Mariboru, od katerega bomo prejeli
taborske izkaznice in znake. Nato jih prejmete od
nas direktno.

Pozivamo pa tudi one naše tovariše, ki žive
izven območij kraj. postojank ali poverjeništev, da
se prijavijo pri glavnem odboru.

Podrobna navodila glede vožnje, prehrane in
prenočišč sledijo po posebnih okrožnicah, ki jo prej-
mete po izvršenih prijavah.

Pridite vsi, da si po dolгих letih obudimo spo-
min na dobo, od katere je že minilo skoraj 20 let,
ter se skupno spomnimo nepozabnih tovarišev, ki
so za svobodo svojega naroda žrtvovali svoje živ-
ljenje.

Dokažimo, da smo še tu, ter še vedno pri-
pravljeni žrtvovati vse za napredek in veličino
svojega naroda in države ter da izpričamo svojo
neomajno zvestobo in ljubezen do svojega vrhov-
nega poveljnika Nj. Vel. kralja Petra II.

Jamagishi (J) : Murray (K) 6:1, 6:3, 6:3; — Japonska
vodi po prvem dnevu z 2:0.

LJUBLJANA : CONCORDIA

V nedeljo popoldne se bo ligaska enajstorica SK
Ljubljane pomerila v zadnji ostri prijateljski trening-
tekmi z moštvom zagrebške Concordie. Concordia je še
vedno zelo močna in bo poskusila v nedeljo pokazati,
da je prav za prav zaradi smole izpadla iz lige, ne pa
tudi zaslužen. Moštvo SK Ljubljane se bo moralo po-
šteno potruditi, če bo hotelo doseči časten rezultat.
Prijatelji nogometa ste vabljeni na to zanimivo sreča-
nje, ki bo zadnje pred potovanjem v Belgrad, kjer se
bo moral naša liga pomeriti z odlično enajstorico SK
Jugoslavije v svoji prvi letošnji ligaski tekmi.

Večni popotniki v deželi tisočerih jezer

Laponci, najbolj odporen in vztrajen narod na severu Evrope

Iz leta v leto potujejo Laponci s svojimi čredami severnih jelenov po Finski. Komaj majhen del finskega prebivalstva so, pa ne morejo živeti med ostalimi Fini, kajti njihova narava sama jih žene vedno bolj proti severu, kjer so jim dane v izkoriščanje prostrane poljane. Severni jelen jim je zaklad, po številu teh se računa njihovo bogastvo. Kakor račun naš kmet, koliko ima glav živine v svojem hlevu, tako račun tudi Laponec svoje premoženje po glavah v svoji čredi. In ravno to bogastvo ga sili, da se vedno seli iz kraja v kraj. Živali hoče hrane in dežela je revna na paši. Zaradi tega ne morejo nikjer daleč časa prebivati na mestu, ampak se vedno selijo, vedno iščejo novih tal z novo hrano. Često morajo na svojem potovanju prebroditi jezero ali kak rovak. Vse to pa ne dela nikakih preglavic. Kar običajni z otroki na ramah ali na hrbtu prebrodijo, žival pa jim sledi.

Zdravnika komaj da poznajo. Rane, ki niso več ozdravljive, bolezni, katere ne more pozdraviti mala lekarna, katero nosijo s seboj, vse to je za posameznika usodno. Bolnik si ne more zaželei mirne postelje. Kdor je slab in brez moči, da ga ne morejo več nositi njegove noge, kdor je na poti padel in obležal, ta je že mrtev. Čreda sili dalje. Kratko prisrčno slovo, včasih tudi nekaj solz in družina gre naprej, bolnik pa je obležal. S bolnimi očmi zre v daljavo in gleda, kako njegovi in čreda severnih jelenov izginejo v oblaku prahu. On umira. Nikdo ne toži, nikdo ne vzdihuje, ker je ostal sam. Vsak pozna svojo usodo. Da, trdi, kruti so ti zakoni življenja...

Proti snežnim viharjem in volkovom

Ko divjajo pozimi snežni viharji čez deželo, ko so tisočera možega pokrita z debelim ledom, tedaj nastanejo največje nevarnosti za ljudi in čredo. Žival je treba hraniti, kar je najtežje vprašanje. Tedaj prisrčno tudi volkovi, ki sta jih prignala mrz in lakota v bližino človeka. Borbe so vsak dan večje in hujše. In če se posreči volkovom, da premagajo človeka, tedaj je vsa čreda severnih jelenov ena sama velika

žrtev. Uboga žival obupano dirja sem in tja in pene ji padajo iz gobca, čim zaslužio volka. Da, Laponec trpi in pomagati ne more. Vedno bliže so volkovi, ki sledijo sanincu, meter za metrom. Sani se zajedajo v sneg, pot je vedno težja, samo malo še in rešili se bodo. To je tekma za življenje. Često zmaga severni jelen v tej borbi. V drugem primeru pa...

Otroci so največja sreča

Če se hoče mladenič poročiti, tedaj da svoji nevesti poročno darilo. To darilo je primerno

razmieram, v katerih žive Laponci. Darila so prav skromna: prstan, blago za obleko, kuhinjska žlica in lonce, steklenice, včasih celo nekaj prav posebnega, recimo poceni gramofon. Očeta obel sta se dogovorila, in po poroki v cerkvi da nevesta te darove ženinu nazaj. Največja želja vsakega Laponce je otrok. Morda ni naroda na svetu, ki bi s tako srečo in radostjo pričakoval novega člana v svoji družini. V teh primerih je Laponec pripravljen žrtvovati vse. Kadar je pri svojih otrocih, mora tudi njegova priljubljena živina čakati, da se njen gospodar naigra s svojo mladino.

Zahtevajte povsod naš list!

Mala državica Liechtenstein

Obl uba mladega kneza Franca Josipa

Ko je mladi liechtensteinski knez Franc Josip pred nekaj dnevi zasedel prestol za svojim osvelim očetom, je v svojem prestolnem govoru dejal, da hoče odločno in vztrajno voditi notranjo in zunanjo politiko liliputanske države. Kmalu nato je govoril veliki množici svojih državljanov: V težkih trenutkih sem zasedel prestol Liechtensteina. Ob tej priliki se zaklinjam pred vami in pred vsem svetom, da bom branil svobodo in popolno neodvisnost naše male, toda lepe in napredujoče kneževine. Zgodovina vladarske hiše je kaj zanimiva. Po neki stari kroniki je kneževino ustanovil neki siromašen delavec iz Moravske, ki je našel tu velik svetel drag kamen. Odtod je dobila tudi kneževina svoje ime. Tako se je nazivala tudi vladarska rodbina. Liechtensteinski knezi so se v preteklih stoletjih proslavljali s svojim vojaškim duhom in bojevitostjo, znani pa so bili tudi kakor dobri organizatorji, saj so iz svoje revne zemlje pastirjev napravili mlado moderno državico.

Ivan II., najbolj zaslužen knez

Najbolj zaslužen in med narodom najbolj priljubljen je bil Ivan II., kateremu je narod res

dolžan zahvalo. On je kneževino obogatil z mnogimi novimi ustanovami, sploh je poljedelstvo za njegove vlade zelo napredovalo, tudi trgovina in obrt sta dosegli zavirljiv razvoj. Njegov brat knez Franc I. je pred kratkim odstopil svojo kneževinsko krono v korist svojemu sinu, mlademu Francu Josipu.

Enodnevní milijonar

Malo ljudi je na svetu, ki bi vedeli odgovoriti na vprašanje, kaj bi vse naredili, če bi nenadoma postali milijonar. V Ameriki pa je klub, ki daje svojim članom priliko, da vsaj enkrat v življenju občutijo, kaj se pravi biti milijonar in da pokažejo svetu, kaj bi naredili, če bi bili resnični milijonar. To je čikaški One Day Millionaire Club. Ustanovljen pa ni bil samo zaradi kakšne posebnosti, ki je navadna v Ameriki, pač pa zaradi namenov, da zadovolje mnoge nezadovoljne in da jim pokažejo, da na svetu ni vse samo bogastvo. Vsak teden se določi eden, ki ima to čast, da en dan igra vlogo milijonarja. Članstvo kluba vleče srečke in kdor ima to nenavadno srečo, postane za en dan srečni milijonar. Ta dan mu je na razpolago vse nadstropje najbolj luksuznega hotela. Cel štáb slug mu je na razpolago, ki izpolnjuje vsako njegovo željo. Pred hotelom ga čaka krasna limuzina. Če hoče v tem dnevu obiskati svojega prijatelja kam daleč, mu je na razpolago letalo. Če bi se hotel voziti po Michigan-skem jezeru, ga čaka v pristanišču razkošna jahta. Če pa je ta srečni milijonar dama, tedaj so ji dane vse najmoderneje obleke, katere si zaželi, dajo ji pa tudi ves dragocen nakit, katerega je opazovala še pred nekaj dnevi v izložbi. Zvečer lahko gre v gledališče in si zbere najboljšo ložo. Če tak srečnik dobi za ta dan toliko denarja, da bi z njim lahko živel več let, mora ta dan ves denar zapraviti. Nikakor ne sme prihraniti za naslednji dan niti centa. Druga dne se prebudi kakor navaden smrtnik. Glava, želodec in živci mu izpričujejo, da biti bogat ni največja sreča v življenju. Med temi današnjimi srečniki se ne redko kdaj dogodi, da drugega dne, ko se prebudi, odpre pipo plinovoda ali pa strmoglavji iz nebotičnika na tlak, kjer konča svojo obupno razočarano resničnost. Pa to je mogoče samo v Ameriki, to enodnevno milijonarsko življenje.

Komu pripada svet

Angleški časopisi so pred kratkim prinesli zanimiv pregled razdelitve kolonialnih zemelj. Malo komu je znano, da obsega britanski imperij četrtno vsega sveta. V številkah bi zgladalo to takole: 33 in pol milijonov kv. km in 450 milij. prebival. Zgodovina od danes ne pozna tako velikega obsega zemlje združenega pod eno zastavo. Za njo pride Rusija s 170 milij. preb. v Evropi. Kitajska ima okoli 450 milij. preb. Polovico vsega sveta imajo velesile Anglija, Rusija, Zedinjene države, Japonska in Francija. Poslednje tri države imajo 140, 125 in 110 milij. prebivalcev. Velika Britanija ima torej več prebivalcev kakor tri države skupaj.

Radio

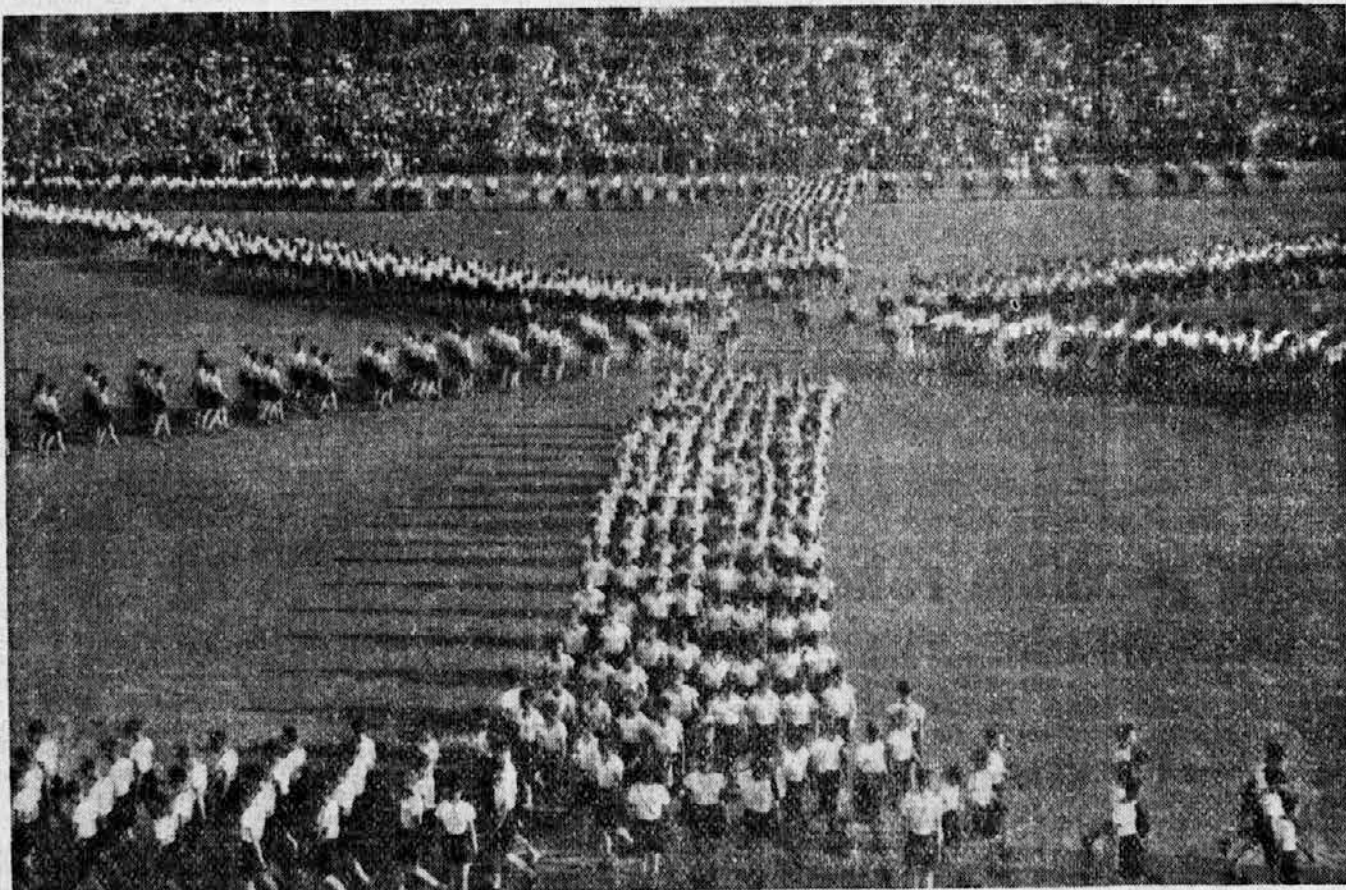
Programi Radio Ljubljana

Petek, 29. julija: 12 Odmevi z naših livad (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Sramni igrari (plošče) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Bolgarska književnost po vojni (St. Atanasov, stud. med., Ljublj.) — 19.50 Zanimivosti: Moji vtisi iz Slovenije (esperanto) g. Blajer Vilmoš — 20 B. Smetana: Dve vdovi, fantazija (plošče) — 20.10 Zenska ura: Več veselja v družini (gd. M. Kovačeva) — 20.30 Prenos promenade koncerta iz ogaške Slatine. Dirigent: A. Neiffat. — 22 Napovedi, poročila — 23.15 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 29. julija: Belgrad: 20 Zagreb, 21 Ork. koncert, 22.15 Igra — Zagreb: 20 Sopran, 20.30 Ljubka glasba, 21 Mandoline, 21.30 Ruske romane, 22.30 Ljubka glasba — Praga: 19.35 Koračnice in narodni plesi, 20.05 Ob tabornem ognju, 20.35 Zbor moravskih učiteljev, 21.55 Foersterjeva I. simfonija, 22.30 Dvorakovi slovanški plesi — Varšava: 19.30 Zabav. koncert, 21.10 Stare pesmi, 22 Komorna glasba od Haydna do Ravela — Sofija: 20.30 Puccinijeva opera «La Boheme» — Budimpešta: 20.25 Verdijeva opera «Otello», 22.30 Cigan. orkester — Trst-Milan: 21 Pihala, 22 Zbor — Rim-Bari: 21 Opereta — Dunaj: 20.10 Zab. koncert, 21.30 O sportnih prireditvah (iz Bratislave), 23.30 Plesna in zabavna glasba, 24 Nočna glasba — Stuttgart: 20.10 Orkester in zbor, 21.10 Letalska godba — Monako: 20.10 Brucknerjeva VII. simfonija — Bernomünster: 20 Ameriška glasba, 21.40 Studio Curih se posavlja — Strasbourg: 20.30 Komična opera.

Z veličastnih manifestacij ob mednarodnem mladinskem taboru v Ljubljani

Še ena slika o nepozabnih dogodkih pred mesecem dni: Slovenski fantje pri rajalnem pohodu na Stadionu 29. junija pop.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Mister Udney se ni mogel čisto brzditi, da se ne bi malo poročeval.

Prednica ni pripombe dobro razumela. Bila je nevoljna, da jo prosijo, naj nekega možega priporoča drugemu. Pri misli, da se je razpaci najdenček »na vozu skrite vozil s hčerko enega njenih najbolj cenjenih podpornikov, so se ji hoteli vsi lasje postaviti pokonci. »Pojasnila mr. Udneya so stvar samo poslabšala.

Prednica je takoj, še tisti trenutek prevrgla svoj sklep: »Antonio je moral proči!

Pater Ksaver je ni še nikdar videl tako divje. Čisto na skrivaj ga je bilo matere prednice malo strah. Da bi ji v tem stanju ugovarjal, ni imelo smisla, toliko je takoj videl. Če je hotel za fanta kaj storiti, če ga je hotel obvarovati, da ne bi z njega naredila mleta ali mizarja, je moral takoj na delo, še to noč!

Na zunaj pa je dal materi prednici v vsem prav.

Prednica je stokala:

»In pismo?«

Pater je predlagal:

»Morda bi smel jaz sam nesti odgovor tja. Takoj grem k mr. Udneyu — po klobuk.«

Prednica je jezo vzkliknila:

»Po vaš klobuk!«

Pater Ksaver pa je nadaljeval:

»In pri tej priliki bom vso stvar razčistil. Mislim, da ne bo težav.«

Videl je, da izraža njen obraz še vedno dvome, zato je naglo pristavil:

»Razen tega bom pa skrbel, da bomo spravili vašega Antonia na varno. Gospod Udney me dobro pozna. Mislim, da bo kar prav, če stvar prepustite meni.«

Prikimala je.

Ko je šel iz sobe, je še rekel:

»Pogosto je kaj dolgočasno življenje, ki ga živimo, kaj ne, ljuba sestra? Mi sirote, mislim.«

Prednica je spet prikimala in slišal jo je, kako je nalahno odgovorila:

»Da, včasih.«

Potem je še pristavila:

»Storite z njim, kar se vam zdi dobro.«

Toda teh besedi že ni več slišal, ker je že odšel.

Prednica pa je obsedela kakor v oblaku starih spominov, dolgo, ne da bi sama vedela za to. Prvič po desetih letih so morali z večernicami čakati na njo.

Ko je vstala od klečanja, je spet spremenila svoj sklep: pater Ksaver naj svojega učenca obdrži!

Pri tem pa se je pater v najboljši suknji, toda brez klobuka peljal k mr. Udneyu.

Ko je prišel tja, so bili že napol končali z večerjo. Vsi so njegov prihod pozdravili z navdušenjem, tudi Antonio, ki je kar prekipel ob blaženosti.

Pater Ksaver je sedel in dejal:

»Hotel sem vzeti samo klobuk in pa malega cigana, ki ste mi ga odpeljali.«

Mr. Udney pa mu je naložil poln pladenj in dejal:

»Najprej se morate na znotraj malo pokrepčati.«

Udney se je dobro razumel s patrom, ker se ni ta tako zelo kazal duhovnikom. Ze pri različnih prilikah sta drug drugemu izkazala velike usluge.

Ko so se miss Udney, signor Terrini in otroka zbrali v sosedni sobi okoli klavirja, je pater Ksaver konzulu pri vinu pravil vse, kar je vedel Antonijeve zgodbe.

Pristna zgovornost, ki izvira iz ljubezni, ga je tako zelo navdušila, da je pripovedovanje končal z besedami:

»In zato, ljubi prijatelj, rad bi, da bi mogel reči: ljubi brat, po veri, za to potrebujem v tej reči vaše pomoči, kakor ste tudi že potrebovali moje.«

Mr. Udney je odmaknil z roko in vprašal:»

»Ali nameravate kaj določnega?«

»Tu je podjetje Bonnyfeather. Na to sem mislil.«

Mr. Udney se je smehljaj, ko je pater tako dobro vedel, kako in kaj je s posvetnimi zadevami v mestu. Dejal je:

»Da, tu vam morda lahko pomagam. Stari Bonnyfeather je sicer jakobil ali pa je vsaj prej držal s Stuarti. Toda pri svojih trgovskih poslih tu in drugod po svetu pa le potrebuje varstvo angleške vlade. Pri tem jaz pač zatisnem oko, kar se tiče prisega vladarju. Seveda ne na nedovoljen način,« se je naglo popravil.

Pater Ksaver se je nasmehnil:

»Tudi jaz sem zatisnil oko.«

Mr. Udney je nadaljeval:

»Z drugimi besedami, recimo, da ga midva oba jutri obiščeva, bi bilo morda le mogoče, da bi mož lahko spravil nadejalnega najdenčka kam v svoje podjetje. Skupnemu naskoku svetne in

duhovske gosposke se je lahko ustavljati, kaj ne pater?«

Pater se je nasmehal in odvrnil:

»Težko? Jaz sem mislil, da je nemogoče. Toda zakaj ne bi tega poskusila takoj noč?«

Konzul je domneval:

»Zakaj ne noč? Mr. Bonnyfeather najbrž ne bo imel nič posla.«

Stopila sta v vežo in sedla tako, da sta imela prost pogled v veliko sobo.

Miss Udney je sedela pri klavirju, signor Terrini pa je z navičkanim tenorjem hreščal napev.

Otroka sta sedela drug pri drugem in se stiskala. Antonievi goli prsti so sijali iz čevljev.

Ni dolgo trajalo, pa se je miss Udneyeva spustila v osvajajoči napev: »Malborough s' en va-t-en guerre.«

Cez nekaj časa se je razen godbe zaslišalo še drdranje odhajajočega voza.

Godba je prenehala in Antonio se je vrnil na ta svet. Začuden je zagledal, da sedi poleg njega tuje dekletce.

Miss Udneyeva je vstala in spravila otroka v posteljo.

Pod hladno odejo, ki je dehtela po vijolicah, je bilo Antoniu pri sreč kakor da pada po mehki vodi svojega studenca. Od nekje je prihajal od njega srebrno svetli glas dekletca, ki mu je želelo lahko noč.

Vedno globlje se je pogrezal v občutek opojnega pokoja in blažene trudnosti. Samo enkrat je zastoj pogledal navzgor, da bi nad vznožjem postelje poiskal Marijo. Potem je nenadno nežen soj preplaval belo steno v sobi. Notranja navajenost je pomagala fantu, da si je predstavljal podobo na njenem starem mestu in odmolil je.

Pater Ksaver in mister Udney sta v naglem diru vozila po ovinkasti cesti v Livorno. Mesec je vzhajal in v njegovem soju je vodo in zrak posrebeval in mešal bel soj, ki je prodiral skozi vse stvari. Apeno bele hiše po mestu in dolgi pomol v pristanišču se je zdelo, da plavajo v tej tekoči bleščavi. Ceste so bile tihe, z malčkega dvojbornika, ki je ležal nekaj dalje zunaj na morju, je donelo strastno in bolešno zvenenje z brenkala, na katero je nekdo igral z močnimi poudarki. Igranje je trgal cepet plesočih ljudi. V svetlem toplem zraku je godba donela zdaj glasno, zdaj prilajeno.

Mister Udney je pripomnil:

»Smešno, da celo najrobačejši ljudje pri mesečini čutijo nekaj posebnega. Tu ni nihče izjema. Človeku se znani svet prikazuje v novi luči kakor v domišljiji.«

Mr. Udney je imel tiho ljubezen do globokoumnega govorjenja te vrste. Upal je, da bo z njim vplival na patra.

Ta pa je odvrnil: